

și morfologice ale acestui grai vest-macedonean, arătând că deosebiriile religioase — regiunea este locuită de musulmani (albanezi și macedoneni) și creștini (macedoneni) — au dus și la unele diferențieri de limbă. Totodată autorul publică un scurt glosar de cuvinte (p. 131—139) și câteva texte.

Articolul lui Z. Golab *Два македонска говора (на Сухо и Високо во Солунско)*. [Două graiuri macedonene (în Suho și Visoko din regiunea Salonicului), XI—XII, p. 113—182], este axat pe prelucrarea lingvistică a materialului (texte și vocabular) cules de M. Malecki în 1933—1934 pe localități amintite și constituie o încercare (după afirmația autorului) de a duce la bun sfârșit munca începută de lingvistul polonez. Z. Golab își propune să cuprindă cu prilejul analizei structurii gramaticale a acestor graiuri, urmărind ordinea dată, următoarele compartimente: 1. Sintaxa (probleme alese); 2. Conjugarea; 3. Substantivul; 4. Pronumele, adjectivul, numeralul; 5. Formarea cuvintelor (probleme alese); 6. Fonologia; 7. Lexicul; 8. Încheierea (note des-caracterul și sistemul primar al graiurilor macedonene), dar în acest articol sînt publicate numai capitolele referitoare la sintaxă și conjugare.

Analizînd sintaxa propoziției dezvoltate, autorul arată că fenomenul reduplicării complementului (sau atributului posesiv), cu ajutorul formelor enclitice ale pronumelui, în propozițiile de tipul «да му го извадиш нему око̀то» (să-i scoți ochiul), reprezintă caracteristica de bază a sistemului sintactic al acestor graiuri. Reduplicarea complementului prin pronume s-a transformat din pleonastică în exemple ca «му вели старцѹто̀му» (alături de «вели на старцѹто̀го»), (prin analogie), «му вели на старцѹто̀го», în funcțională, după pierderea declinării cu ajutorul sufixelor, obținându-se: «му вели на старцѹ», în care «му» este singurul purtător al raportului sintactic. Explicînd astfel fenomenul, ipoteza conform căreia condiția pentru reduplicarea complementului a constituit-o pierderea declinării flexionare, își pierde valabilitatea, întrucît gena reduplicării poate fi dedusă numai din existența declinării de tipul *старцѹто̀го*, *старцѹто̀му* etc.

Studiînd gena reduplicării complementului, autorul nu a pus de loc (în mod intenționat) problema unor eventuale influențe străine, dată fiind complexitatea ei. După autor însă «Un lucru este neîndoieľnic: atît apariția articolului postpozitiv, cît și pierderea declinării nominale sintetice în graiurile macedonene și bulgare reprezintă rezultatul puternicei influențe a limbii romîne, de-a lungul unui șir întreg de veacuri, asupra graiurilor slave din Balcanii de est; un rol hotărîtor l-a avut, probabil, aici, epoca așa numitei Cea de a doua împărăție, a Asanilor, în secolele al XII-lea și al XIII-lea, cînd populația Balcanilor răsăriteni reprezintă, după cea mai mare probabilitate, un mozaic etnico-lingvistic slavo-romîn și se poate afirma că domina bilingvismul» (v. p. 132).

În continuare, autorul se oprește asupra analizei frazei, subliniind întrebuintarea cu precădere a construcțiilor paratactice, în detrimentul celor hipotactice și pluralitatea funcțiilor conjuncției «да». Într-un capitol aparte sînt grupate influențele limbii grecești (noi) în sintaxa graiurilor din Suho și Visoka.

Capitolul al doilea al lucrării este rezervat analizei structurale (morfologice) și funcționale a formelor verbale. În introducerea lui, autorul scoate în evidență unele deosebiri cantitative și calitative între sistemul de conjugare al acestor graiuri și cel din limba bulgară, după care trece la analiza amănunțită a fiecărei forme verbale în parte.

Articolul lui K. Tošev, *Дијалектолошки материјали од Струга од XIX век* [Materialele dialectale din Struga, din sec. al XIX-lea, XI—XII, p. 1—11] reprezintă partea introductivă a studiului, nepublicat încă, *Струшкиот говор според некои материјали од XIX век* [Graiul din Struga după unele materiale din secolul al XIX-lea].

Celelalte studii privesc probleme de ansamblu. Astfel, B. Vidoeski, în articolul *Основни дијалектни групи во Македонија* [Grupele dialectale de bază din Macedonia, XI—XII, p. 12—33] își propune să stabilească, folosind metodele geografiei lingvistice, «tipurile dialectale de bază ale teritoriului de limbă macedoneană... granițele lor și... direcția de mișcare a izoglozelor acelor trăsături, ce apar ca diferențiatore între unele grupe de graiuri». Graiurile macedonene sînt dispuse în trei grupe dialectale — de nord, de vest și de est — clar diferențiate printr-o serie de trăsături fonetice, morfologice și sintactice. Autorul citează toate aceste trăsături specifice fiecărei grupe în parte și urmărește direcția izoglozelor lor. Totodată, el urmărește din punct de vedere istoric procesul de diferențiere dialectală a limbii macedonene, arătînd că el își are începutul, în ceea ce privește dialectele vest-macedonene și macedonene de est, încă în secolul al XII-lea, în timp ce dialectul nord-macedonean s-a dezvoltat în strînsă legătură cu graiurile sîrbești și bulgărești învecinate. La sfîrșitul articolului, în anexă, sînt date trei hărți, pe care sînt trasate direcțiile izoglozelor și limitele grupelor dialectale.

P. Ivić, în lucrarea *Основни аспекти структуре дијалектске диференцијације* [Aspectele de bază ale structurii diferențierii dialectale, XI—XII, p. 81—103] se ocupă de o serie de probleme de importanță metodologică și practică privind studierea procesului de